

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold., za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in upravnništvo je v hiši „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“, Poljske ulice št. 10.

Mil. gospoda šentgalskega škofa Avgustina pastirski list o cerkveni glasbi. *)

Predragi verniki! Pred dvema letoma naznanil sem Vam novo izdajo rituala kažoč, po katerih načelih sv. cerkev vreja obrede, ki spremljujejo delitev sv. zakramentov. Letos hočem govoriti o sorodnem predmetu, kateri je za čast Božjo in pouk vernega ljudstva velikega pomena, — o cerkvenem petji.

Kakor povsodi v verskem in cerkvenem življenji, kaže se tudi v ti stvari vzajemno dejstvo med večnim in minljivim. Nadzemske, božje, nespremenljive so skrivnosti naše službe Božje, menjujejo pa in spreminjajo se rodovi, kateri se jih udeležujejo. Vsaka doba ima nalogo, z razvojem umetnosti poklanjati se svetemu in Božjemu. Toda človeška slabost temu poklicu ni zmiraj kos; često se pojavljajo zlorabe, zmote in nazadovanje. Če cerkev razvoju umetnosti kolikor mogoče prosto roko pusti, mora se vendar zoperstaviti temu, kar se ne strinja z duhom in notranjim zakonom njenega bogočastja. Tudi naše cerkveno petje se še ne ujema popolnem s cerkvenimi zahtevami. Dasi tudi potrebni popravki globoko ne segajo, mi je vendar prav pri srci, da se nikdo nad njimi ne spodtika, marveč da služijo slehernemu v spodbudo. V to svrho Vam tu podajam cerkveno shva-tanje o cerkvenem petji ter mu pridenem nekoliko praktičnih uporab.

I. Katoliška služba Božja se obrača do celega človeka, da bi ga z vsemi njegovimi vzmožnostmi prešinila ter kvišku potegnila. Razum naj se pred altarjem ukloni z živo vero, srce in volja pa s svetim spoštovanjem in popolno udanostjo. Pa tudi čuti in fantazija, čustva in duša naj se vzdignejo vsled rahle sile proti nebesom. V to svrho stopile so lepe umetnosti v službo sv. cerkve. Res, da to, kar storé za službo Božjo, ni glavna stvar, marveč le

*) Ta krasni pastir-ki list, ki je izšel kot postni list l. l. tem rajši doslovno priobčimo, ker kaže, da se škofje radi ozirajo na ugoden razvoj prave cerkvene glasbe.

vidno okvirje globoke skrivnosti. Bistvo službe Božje je bilo že takrat gotovo, ko se je pod zemljo v katakombah o ponočnem času na priprostem kamnu vpricho neme množice sv. daritev tiho opravljala. Toda komaj da je cerkev zadobila prostost izpoznavanja, že se je tudi zbudila splošna želja, dragoceni biser skrivnostnega bogočastja kolikor mogoče drago okovati. Zidala so se velikanska svetišča, pri kojih bleščeči opravi je darežljivost vernikov tekmovala z rokami umetnikov; obhajala se je služba Božja v predragih oblačilih s slovesnimi obredi, po velikih prostorih hiše Božje pa so odmevale svete pesmi.

Odsihmal ostale so lepe umetnosti v službi sv. cerkve. Najdragocenejši spominki iz krščanske preteklosti so častitljive stolnice in verske umetnine; in še dandanes je v najrevnejši vasi prav hiša Božja, ki se nad človeškimi stanovanji visoko vzdiguje presegajoč je po plemeniti zidavi in notranji olepšavi.

Znamenito pa je to, da se cerkev na nobeno umetnost ni toliko ozirala, za nobeno toliko skrbela, kot na pevsko umetnost; kar se razlaga iz tega, ker petje presega vse druge umetnosti po dveh lastnostih: po eni strani nobena druga umetnost ni tako bližnja altarju, po drugi pa človeškemu srcu, kakor petje. Stavbarstvo postavlja proti nebu kipečo cerkev kot darilni šotor, slikarji in kiparji ji dajejo umetno lepoticje. Delo njihovih rok, dovršena cerkev, preslavlja se v oficiji cerkvenega posvečevanja kot zemeljska podoba onega vzvišenega svetišča, ki se zida v nebeškem Jeruzalemu iz živih kamnov. In vendar so umotvori obraznih umetelnosti v cerkvi le neme priče pri službi Božji, pevška umetnost pa nastopi kot sodelajoča oseba. Cerkev ji prepušča gotove dele sv. liturgije, vršeče se pri altarji, da je ona slovesno izvršuje v poveličanje Božje in povzdigo vernikov. Tako sodeluje cerkveno petje pri sv. daritvi samo in je altarju in službi Božji veliko bližje, nego vse druge umetnosti.

Enako blizo je pevška umetnost človeškemu srcu. Nobena druga umetnost toliko močno ne vpliva na čute in čustvo, na fantazijo in srce. Kot buditeljica strasti je nevarna in pogubna moč ter je od nekdaj veliko pomagla do medlosti in propada nravnosti. Toda kot služabnica vere porablja svoj vpliv v najboljši in najsvetejši smoter, in ni ga nikogar, ki bi se mogel njenemu vplivu popolnem umakniti. Vernemu kristijanu je cerkveno petje sveta zgovornost, katera ga ne le razveseljuje, ampak tudi poučuje, miče in kvišku vleče. Petje še marsikateremu mlačnemu kristijanu na srce govori, katerega beseda Božja več ne gine; ono je često še poslednja nit, katera ga še veže s Kristusom in njegovo cerkvijo. In marsikateremu divjemu rodu daljnih delov sveta je isto petje prva nit, katera te priproste ljudi k Kristusu pripelje. Petje, ki ga pobožno poslušajo, jih pridobi za Kristusa, še preden je pouk to mogel storiti.

Le-ta tesna zveza cerkvenega petja z daritvijo po eni strani, in njegova moč nad človeškim srcem po drugi strani, razjasnite lahko, da je cerkev o vsih časih petje skrbno gojila ter je postavila posebnim predmetom svojih zakonov. Z ozirom na bistvo službe Božje nastal je od prvih časov sem razloček dveh različnih načinov petja, kakoršna imamo v današnji po-

dobi kot liturgično petje v latinskem jeziku in narodno petje v domačem jeziku. Oba načina sta imenitnega pomena za službo Božjo, a vsaki ima svoje lastno stališče in zato tudi svoje posebne zakone.

II. V katoliški službi Božji ločimo daritev in molitev, in z ozirom na te imamo daritvene pesmi in molitvene pesmi, katere so pa po svojem bistvu in razvoji popolnem različne.

Pri sv. daritvi se ne nahaja težišče slovesnosti v udeležajoči se srenji vernikov, temuč spredaj na altarji.

Glavna oseba pri sv. daritvi je Jezus Kristus, kateri ondi kot duhovnik in žrtva za nas opravlja službo Božjo. Človek, kateri v mašnikovi osebi pri altarji stoji, je le namestnik, orodje edinega velikega duhovna Jezusa Kristusa. Verniki pa so pri sv. daritvi popolnem zavisni od svojega velikega duhovna na altarji; On je njih srednik pri Očetu, oni občujejo z Očetom po Sinu in v sv. Duhu; Njemu izročujejo svoje slavljenje, zahvalo in prošnje, da prejemajo po Njem milost in blagoslov.

Vseskozi se ujema z bistvom te vzvišene daritve, da besede, s katerimi se vrši, nikakor niso zavisne od osebne samovolje človeške. Najimenitnejše besede v sv. maši izgovoril je Jezus Kristus sam, zdaj pa se izgovarjajo le v Njegovem imenu ter v osebi Njegovi; daljši razvoj mašne liturgije izvedla je njegova namestnica, cerkev. Jasno je, da človeku ni dovoljeno, zakone dajati v tej stvari Kristusovi in cerkve njegove. Kdor veruje v Kristusa, v njegovo cerkev in v presv. daritev, čutil se bode srečnega, da sme pristopiti k ti veličastni slovesnosti; udeleževal se je bode s svetim spoštovanjem in ponižnostjo in nikdar se ne bode niti memogredé domišljeval, poskušati se kot zakonodavec na tem mestu in pri ti reči.

Sklepanje, katero iz tega sledi za liturgično cerkveno petje, je jako lahko. Kadar se maša slovesno opravlja t. j. poje, mora se goditi po cerkveni liturgiji. Navezan nanjo ni le mašnik, marveč tudi pevski zbor mora vse pesmi in le one predavati, katere se nahajajo v mašni liturgiji in kakor je zapoveduje sv. cerkev. Kazni vredna predrznost bi bila, ako bi hotel mašnik pri altarji mašno liturgijo kaj spremeniti; a bilo bi prav tako tudi predrzno prilaščenje, ako bi to poskušali drugi sodelajoči, h katerim pripadajo tudi pevci. To se pravi iz častnega oblačila, s katerim cerkev svojega velikega duhovna v liturgiji obleka, kos iztrgati ter nadomestiti ga s cunjjo najnovejše mode. Dasi se je tako v preteklosti godilo, vendar pa ne more opravičenja dobiti, ker nikdar nejenja biti nenaturstvo in zloraba.

Iz navedenega daste se tudi še dve drugi posebnosti liturgičnega petja lahko razložiti. Prva je ta, da se vrši v cerkvenem jeziku, ker bi sicer ne bilo v popolnem soglasji z liturgičnim pravilom. Druga posebnost je ta, da ni narodno petje, ampak korno petje. Tako je bilo že v starem krščanskem veku in zahteva to tudi duh liturgije. Pri daritvi naj deluje le mašnik in k sodelovanju potrebne osebe, dočim ima verno ljudstvo biti le poslušavec in udeležnik. Zato so veljali pevci v starokrščanskem času kot cerkveni služabniki v širjem pomenu ter so bili v svojo službo vpeljani z nekakim posvečevanjem.

Vse drugače moramo shvatati narodno petje: Kadar se služba Božja opravlja izven liturgične daritve, tedaj ima svoje težišče v zbrani srenji vernikov. Služba Božja, katera se tako opravlja, ni daritvena služba, ampak molitevna služba, je narodna pobožnost; petje pa, ki je z njo zvezano, more biti in biti narodno petje.

Tudi ta način popevanja sega nazaj do prvih časov. Sprvega so tudi verniki prihajali v cerkev, da so opravljali cerkvene dnevne čase (Apost. const. II. 99.). Kdor je bil zadržan, molil je doma sam ali z drugimi za dotično uro določene psalme, berila in molitve. Sv. Jeronim jako pohvalno omenja pobožno gorečnost Betlehemčanov, kateri so celò pri delu pod milim nebom opravljali te kanonične molitve in pesmi. „Kamor se obrneš“, piše, „čuješ svete pesmi. Alleluja se glasi iz ust kmetovih pri plugu, ženjec se dramí v znoji s psalmovim petjem in gornik obrezujoč trto ponavlja kak Davidov psalm“. (Ad Marcellam.)

V prvih časih bila je torej kanonična urna molitev, katera se zdaj brevír imenuje, v pravem in doslovnem smislu molitev sv. cerkve, molitev vsih vernikov, bila je skupna narodna pobožnost, pesmi v nji pa so bile narodne pesmi. Tekom časa se je potem stvar predrugáčila in dolžnost do dnevnih časov je stesnila cerkev le na duhovnike in redovnike. Ti je še dandanes opravljajo, ne samo za svojo osebo, temuč v imenu cerkve, kot namestniki občestva vernikov, in njih molitev je molitev vesoljne cerkve. Toda po zunanjem je to nehalo biti narodna pobožnost. Vendar je nam od pobožnosti in pesmi naroda iz prvih časov krščanstva ostala še dragocena svetinja v vesperah, ki so del cerkvenih dnevnih časov in se prepevajo o praznikih z udeležbo vernega ljudstva še vedno*) po vsih cerkvah. Zato se mora ta častitljiv spomin na molitvene vaje prvih krščanskih časov visoko čislati in spodobno gojiti.

Drugi časi so povzročili druge narodne pobožnosti in jim slične narodne pesmi. Cerkev jim je kolikor mogoče svobodnega gibanja dovolila. Pesmi se morejo v materinščini peti. Dovoljene so za vse one prilike, za katere ni že cerkev z svojimi lastnimi pesmami kot z deli liturgije preskrbela in jih zapovedala. Trpi je tudi pri tihih mašah, ker tu liturgiji niso na kvar, enako pri izpostavljenji in obhodih z Najsvetejšim, ako se besede ozirajo na skrivnost. Narodno petje ima torej pri javni službi Božji in pri mnogih narodnih pobožnostih, katere se obhajajo tekom cerkvenega leta in o posebnih povodih, jako obširno polje za svoj razvoj in prav želeti je, da se ondi skrbno goji.

Iz tega sledi, da si nista liturgično petje in narodno petje drugo drugemu na poti, ampak se, kakor potrebno, dopolnujeta. Vprašanje je le, kdo da vodi službo Božjo, Kristus ali zbrani verniki. Ker pride Kristus kot darovalec, ima tudi seboj svoje pesmi in lastno spremstvo, po njegovi volji postavljeno; à narod je tù le poslušavec in udeležnik. Že takrat, ko se je Kristus v Betlehemu rodil, gloria ni prišla od spodaj, od naroda, ampak od zgoraj. — Kadar se pa veliki duhoven umakne in verna srenja sama zase službo

*) Žal, da pri nas ne več.

Božjo opravlja, tedaj moli in poje ona, tedaj je narodno petje na svojem mestu. Narodno petje je slovesna molitev naroda, s kateri verniki skupno svoje pobožne misli izražajo, da Boga poveličujejo in se drug drugega poučujejo. Narodno petje izražaj vernega duha in bodi sredstvo, vzbujati ga in gojiti. Zato ga nikjer ne bode manjkalo, kjer se nahaja res pobožni čut in versko življenje. Že pesnik stare zaveze je budil k hvali Gospoda: Mladenčiči in device, stari in mladi, hvalite ime Gospodovo! Pojte Gospodu novo pesem, hvala njegova bodi v srenji svetnikov! (Konec prih.)

Mašni rezponzoriji.

Človek bi skoro mislil, da je nepotrebno, tudi le besedico ziniti o koralnih rezponzorijih pri sv. maši. In vendar ni tako nepotrebno, kakor se marsikomu dozdeva. Da-si tudi je tekst priprost in melodija brez vsake olepšave, vendar je težko obema zadostiti. Lepota rezponzorijev tiči v njihovi priprostoti in kdor té lepote ne spoznava, ne bode nikdar mogel razumeti vrednosti teh najpriprostejših izmed vsih cerkvenih pesmi; in le oni, kateri te lepote ne razumevajo, rabijo mesto njih namestke, kateri pa gledé jedra, moči in duševnega živila daleč daleč zaostajajo za nepokvarjenim prekrasnim koralom. Žalostna skušnja pa uči, da ogromna večina, recimo kar devetindevedeset od sto, niti ne slutijo vrednosti tega, kar pojó pri rezponzorijih. Kako bi bilo sicer mogoče, da, kadar treba pri sv. maši kak rezponzorij peti, pevci vse drugo prej mislijo, kakor na to, kar ravno pojo, da le grlo vezbajo in z ustnicami gibljejo; um pa srce sta vse drugod. Njihovo prepevanje rezponzorijev ne povzroča ne v njih, in še manj v srcih poslušalcev onega čustva pobožnosti, katero je skrito v melodiji in tekstu ter, rekel bi, čaka le ugodnega trenutja, da prodere in vsa srca z valom dušnega čutenja, z ognjem svetega navdušenja napolne — navdušenja, katero pevce in poslušavce k najplemenitejšim čustvom do Boga dovésti mora. Ako pevec tega vgodnega hipa ne porabi, potem prigodi se ravno nasprotno. On in poslušavec ostaneta mrzla, le-to priprosto petje mu postane suhoparno in neslastno; jezi se nad hladno priprostostjo koral, ne briga se več zanj ter išče druge zabave.

Kakor je najlepša melodija nerazumljiva in se človeku celo gabi, ako jo pevec hripavo ali polovičarsko predava ter le z grlom in plučmi telovadi; kakor čudovito soglasje krasnih melodij polifonnega zloga na pevca in poslušalca begajoče vpliva, ako pevec ni kos svoji nalogi, bodi si da mu manjka fizične moči, ali pa razumevanja skladbe: prav tako, dá še nerazumljivejše bode ostalo petje rezponzorijev, zlasti še zato, ker se često prav zaradi njihove priprostosti nad njimi spodtikajo.

V prvi vrsti torej gré tu za predavanje! — Toda, kaj se vse ne sliši!

Petja rezponzorijev udeležujeta se mašnik in ljudstvo, ozir. pevski zbor. Oba naj po svoje skrbita, da te lepe molitve dosežejo svoj namen. Ako je pokvari le eden, se že to ne zgodi; ako oba, je stvar tem hujša,

čem bolj ljudstvo onega časti, ki je poklican zastopati ga pri altarji ter prošnje krščanske srenje predlagati Božjemu jagnjetu in po Njem nebeškemu Očetu.

Prav kakor je mašnik, kateri ne pozna duha sv. obredov pri maši in to ali drugo kot malenkost prezira, prav kakor je tak mašnik enak lončeni posodi, glaseči se, če nanjo potrkaš, tako sta mašnik in pevec, katera ne razumeta rezponzorijev slična zvonu, ki sicer doni, a ne sluti glasu, ki ga daje, — zato ker je iz bron.

Ako je torej predavanje lepo, pripomorejo koralni rezponzoriji prav veliko k časti Božji in vzbui vernikov; ako pa ni lepo, tedaj se čestokrat to zgodi, česar človek noče.

Kdaj pa je predavanje lepo? Prvi in najpotrebnejši pogoj lepega predavanja teh pesmi je ta: Pevec je mora razumeti; on mora dobro vedeti, kaj da poje.

Ni neobhodnje potrebno, da bi bil vsak pevec več latinščine; vendar je pa pevovodja vsaj toliko znati mora, da more pevskemu osobju liturgične tekste raztolmačiti. Smešen je gledališki igralec, kateri svojo ulogo zmotovili ter niti s povdarkom niti s ponašo in mimiko ne pokaže, da jo razume: zato zasluži, da ga zasmehujejo in mu žvižgajo. Učitelj zahteva od otroka, da svojo nalogo gledé besed in izražanja natanko izvrši; ali mar ne smemo tudi od pevca, zlasti odraslega, zahtevati, da si narpred duha onega, kar ima peti prisvoji in še le potem poje? Pesmi naj torej razume. Kdo pa ga more in mora tega učiti? Pevovodja ima to dolžnost. Pevovodja, ki tega ne zna, ne spada na kor; naj le svojo taktirko lepo odloži, ker bi sicer vodil le grla in pluča za — cerkvene klopi.

(Dalje prih.)

D o p i s i.

Iz Gorice. (Shod cecilijanskega društva za goriško nadškofijo dné 22. nov. l. l. v Gorici.) (Konec.) Gledé drugih dogodkov, kateri več ali manj zadevajo naše društvo ali pa sploh cerkveno petje, omenjati nam je tu tristoletnice smrti Pierluigi Palestrine, kneza cerkvene glasbe. Njegova tristoletnica praznovala se je v raznih deželah slovesno in upati je, da bođe proučevanje njegovih nebeških skladb dalo povod gibanju, da se zboljša skoro po vsem svetu pokvarjena cerkvena glasba.

Slavni zbor! Da se cecilijansko — toraj pravo cerkveno — petje po naši nadškofiji sliši in goji, je zasluga nekaterih gospodov in pevskih zborov, kateri se ne ustrašijo ne dela, ne stroškov, ko gre za pravo cerkveno petje. Odbor cecilijanskega društva izreka jim toraj danes tu javno zahvalo. Zahvaljuje se isti odbor tu javno č. gg. bogoslovcem, kateri z mladeniško navdušenostjo delajo za cerkveno petje, prirejajo vsako leto na dan sv. Cecilije shode, pri katerih se z govori in pravimi cerkvenimi pevskimi vlogami navdušujejo poslušalci za cerkveno petje, kateri so tudi danes veliko pripomogli, da se je današnje petje v cerkvi tako lepo zvršilo. Isti odbor zahvaljuje se vsem pevskim vodjam in pevskim zborom po nadškofiji, kjer se goji cecilijansko petje — posebno pa šebreljskim, šentvriškogorskim, cerkniškim, čepovanskim, mirenskimi in vsem drugim, katerih ne moremo imenovati. — Kot tajnik končam svoje poročilo s srčno željo odborovo: Dasi nas v raznih rečeh loči ali stan, ali pa politiško mišljenje, družji naj nas vse vendar iskrena in vzvi-

šena želja — čast božja, katero bomo tudi močno pospeševali, ako si vsaka cerkev pripravi pravo, lepo cerkveno petje.

Mesto odsotnega denarničarja poroča g. predsednik, da je imelo društvo od zadnjega občnega zbora: dohodkov 194 gld., stroškov 197 gld. 46 kr. toraj dolga 3 gld. 46 kr. Žalostno za društvo so posebno zaostanki, kateri znašajo 582 gld. 50 kr.

Pri točki „razni nasveti in predlogi“ oglasil se je najprvo preč. monsignore D. Alpi ter nasvetoval, da se telegrafično pozdravi cecilijanski shod v Parmi, kateri slavi isti dan tristoletnico Palestrinino. Isti gospod govori nadalje o društvu, kako bi se mu pomagalo, da bi tudi med Italijani dobro delovalo. Zato ste dve poti: da se ustanovi še eno društvo enako obstoječemu ali pa da se društvo razdeli v dva oddelka slovenski in italijanski pod enim predsednikom.

Pri tej točki vnela se je živahna debata, katere so se udeležili čč. gg. Grča, Pavlica, Rojec, Alpi, Hvalica in dr. Slednjič sprejela se je sledeča sprememba društvenih pravil:

1. Društvo ostane eno kot zdaj; ima enega predsednika, katerega voli občni zbor in sicer edenkrat Slovence, edenkrat Italijana.

2. Društvo je razdeljeno v dva oddelka, slovenski in italijanski, ki delujeta neodvisno drug od drugega. Vsak oddelek voli svoje odbornike posebej; ima tudi lastno blagajnico.

3. Odbora se parkrat na leto snideta, da se skupno posvetujeta o važniših rečeh društva.

4. Predsednik zastopa društvo na zunaj in sklicuje občne zборе.

Po tem živahnem posvetovanji imel je veleč. g. I. Kokošar, župnik šebreljski, lep govor, v katerem je govoril o vseh našega društva, ovrigel nekatere pomisleke proti pravemu cerkvenemu petju ter dal lepe svete, kako začeti polagoma in na lahkem s presnovo cerkvenega petja. — Veleč. g. A. Zanetti, dekan iz Fiumicella, imel je italijanski govor, v katerem je posebno ožigal pokvarjeno cerkveno petje ter pozival vse na delo za zboljšanje cerkvenega petja. — Oba govornika so poslušalci pazljivo poslušali ter jima glasno pritrdjevali.

Ko je g. predsednik še prečital brzojavni pozdrav preč. g. dr. Fr. Sedeja z Dunaja, zahvalil se je vsem zborovalcem ter zaključil shod.

Sevéda bode moral odbor vso stvar dobro proučiti in tudi previdno postopati. Ta shod je pričal, da je na Goriškem dosti zanimanja za pravo petje. Dal Bog, da bi moglo cecilijansko društvo prihodnje vspéšniše delovati med Slovenci, posebno pa tudi v Gorici in v Furlaniji!

Iz Spodnje Štajarske. (Cerkveno petje v Lavantinski škofiji.) Ne vem, bodem li mogel dobiti v Vašem cenj. listu še kaj prostora, da bi zamogel zadostno popisati in Vam pred oči postaviti zgoraj navedeno misel in ž njo pokazati stvar v resnici, kakoršna je. Rad bi Vam povedal:

1. Kako sedaj ravna s cerkvenim petjem;

2. kaj je krivo, da nam ni mogoče s cerkvenim petjem naprej;

3. kje in kako bi zamogli dobiti pomoč, da bi lahko preustrojevali cerkveno petje in glasbo sploh;

4. razni nasveti in pomisleki.

Sedaj ste lahko sprevideli iz gornjega programa, kaj da hočem; sedaj tudi lahko presodite ali bodem zamogel priti na vrsto, ali pa bodem moral držati „jezik za zobmi“, kajti jaz sem odkritosrčen in kot tak ne skrivam besed, zatorej bodem tudi včasih kako grenko povedal tu in tam, kjer bode potreba. Saj svariti in opominjati ni greh, ampak dobrega nauka ne sprejeti, to je — greh. Nadejaje se, da bodem uslišan, morem še gg. čitateljem v predgovor nekoliko besed omeniti.

Častiti mi somišljeniki in bralci „Cerkvenega Glasbenika!“ Ne mislite, da bodem razpravljaj tukajšnje petje na dolgo in široko; ne vstrašite se rekoč: „Saj vemo, da bode

zopet stara in že tolikokrat navedena načela cecilijanstva mlatil, ter opisaval — bodi Bogu potoženo — žalostne razmere glede cerkvenega petja“. Da, v resnici, vse to hočem storiti, in to z ljubeznijo do teptanega in po nekaterih dekanijah tako zatiranega cecilijanskega ali cerkvenega petja. S hvaležnostjo hočem rabiti nauke, katere prejmem iz „Cerkvenega Glasbenika“. Želim pa, da bi moje besede ne žalile nikogar in da bi bil vsak stavek kot opomin k vzdramitvi iz spanja, in v podučenje vzet, in da bi z enakimi spisi tudi začeli buditi gospode, katerim bi bilo mar se brigati za cerkveno glasbo, in da bi vsi stopili skupno in s programom pod prapor sv. Cecilije, na katerem se blišči napis: „Juvenes, senes cum junioribus laudent nomen Domini“. Ps. 148.

1. Kako sedaj ravnajo s cerkvenim petjem? Prav po domače; zategadelj mi bode bolj težko govoriti o tem vprašanji. Poglejmo si stvar od blizu. (Častno izjemo fara, v katerih je že vpeljano cecilijansko petje ne jemljem tukaj v poštev.) Ko sem bil še doma, sem jako rad poslušal v domači, — kakor tudi v tujih cerkvah — petje in sem se zanimal za-nj; imel sem priliko opazovati cerkveno petje v lavantinski vladikovini kot šolar, kot orglarski učenec in sedaj seveda — kot organist. Že kot šolar in pevec na koru sem si mislil, da mora petje nekaj vzvišenega biti in žalostilo me je, ako smo kedaj kakšno „veselo“ peli; res, nisem se motil. V spominu mi je še učitelj-organist, kateri me je enkrat vprašal, ko smo peli neko božično — iz „Cerkv. orglavca“ — kaj pa da! — „se ti je li dopadla?“ — Ne! rekel sem odločno; zato, ker je zmešana, kakor štrana. Prišedši — o končanju mojega učenja v Ljubljani — domov, sem imel pa še večjo priložnost seznanjevati se s cerkveno glasbo sploh. Šel sem po svetu ter se v času mojega popotovanja nasrkal taistih melodij, katere gladijo ušesa kakor med grlo; slišal sem taiste, tukaj še po mnogih krajih vdomačene „veličastno“ doneče rezponzorije v treh enoličnih akordih, katere je „Cerkv. Glasb.“ že enkrat pošteno otesal. (Dalje prih.)

Razne reči.

— Dne 22. novembra l. l. zborovalo je v Parmi italijansko Cecil. društvo. Predsedoval je na povelje sv. Očeta tamošnji mil. škof Magani; posledica občnega zbora je ta, da se je italijansko Cecil. društvo združilo ter da bode odsihmal vsaka škofija sama zase morala skrbeti za zboljšanje cerkvene glasbe. Gius. Galignani je odložil vredništvo laškega lista „Musica sacra“, ki je tudi jenjal biti društveno glasilo ter z novim letom jel izhajati pod imenom „Rivista Liturgica musicale“. Vredujeta ga dva milanska mašnika.

— Cerkevna glasbena šola v Ratisboni šteje letos 14 gojencev. Oglasilo se jih je bilo nad 30; a šolski načrt ne pripušča večjega števila. Zastopane so naslednje škofoje: Briksen, Faenza (Italija), Krška-Celovec, Lavantinska-Maribor, Litomerice, Monakovo, Münster (2), Paderborn, Regensburg, Saratow-Tiraspol, Varšava, Dunaj in Würzburg.

— Prevz. g. solnogradskega nadškof dr. Haller povedal je v svojem nagovoru povodom cerkv.-glasbenega poučevalnega kurza, da je nekaj mesecev prej dobil brezimno pismo, zahtevajoče, da naj odpravi cecilijansko petje iz svoje nadškofoje; pristavil je škof, „da bi bil izdajalec cerkve, ako bi kaj takega storil“. — Pred kratkem pa je nekdo tudi v brezimnem listu učitelju pottensteinskemu (na Bavarskem) grozil s smrtjo, ker je vpeljal v tamošnji cerkvi cecilijansko petje. — Tako hudo sicer ni bilo pri nas, a hudo je bilo vendar svoje dni. Hvala Bogu, da so minuli; in dal On, da se ne povrnejo!

— Dunajski konservatorij je štel l. l. 848 učencev; med njimi 33 za opero, 36 za gledališče, 74 za drugo petje, 414 za glasovir, 10 za orgle, 22 za harpo, 165 za godala, 64 za pihala, 30 za glasbeno teorijo. Podučevalo je 58 rednih in 2 izredna učitelja v 31 predmetih in 26.426 učnih urah. Stroškov je bilo 195.270 gld., čistega premoženja pa je 883.491 gld. — Čudno bi bilo, ako bi se cerkvenemu glasbeniku pri takih številkah sline ne cedile.

Današnjemu listu pridana je 2. štev. prilog.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gnjezda**. — Odgovorni vrednik glash. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.